

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Hovudutval for kultur, idrett og integrering		17.11.2021

Gjennomføring av Vestland fylkeskommune sin Strategi for internasjonalt samarbeid 2024 - kultur, idrett og inkludering

Forslag til vedtak

1. Hovudutvalet vedtek opplegg for evaluering og vurdering av internasjonal aktivitet innan kultur- og idrettsområdet ansvarsområde, som oppfølging av strategi for internasjonalt samarbeid i Vestland 2020 - 2024.
2. Sektorvis gjennomføring av strategien vert grunnlag for felles sak om oppfølging til fylkesutvalet i samband med årsrapportering for 2021.
3. Internasjonalt samarbeid skal vere eit viktig tema i arbeidet med regional plan for kultur, idrett og friluftsliv, og internasjonalt samarbeid skal vere eit verktoy for å oppnå måla i planen.
4. Avdeling for kultur, idrett og inkludering skal gå igjennom og sjå nærare på i kva organisasjonar og nettverk som fylkeskommunen deltek i kan gjerast meir relevant og aktivt for kulturfeltet.

Samandrag

Avdelingsdirektør for kultur, idrett og inkludering gir i denne saka ei utgreiing om det internasjonale samarbeidet i eiga avdeling og kulturfeltet og peiker på moglege prioriteringar i det internasjonale arbeidet i sektoren i perioden 2021-25.

Saka vurderer internasjonal aktivitet i sektoren som oppfølging av *Strategi for internasjonalt samarbeid i Vestland 2020-24*, og det vert lagt fram liknande saker for dei ulike hovudutvala for deira respektive felt. Fylkesutvalet vil så få ei samla sak om vidare oppfølging av strategien i samband med årsrapportering for 2021.

Per Morten Ekerhovd
AvdelingsdirektørRonny Skaar
seksjonssjef

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Vestland fylkeskommune sin Strategi for internasjonalt samarbeid 2020 - 2024
- 2 Oversikt over sentrale internasjonale samarbeid i Vestland fylkeskommune pr 2021

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Framlegg til strategi for internasjonalt samarbeid vart vedtatt av fylkestinget i sak PS 92/2020 29.09.2020. Strategien skal gi ei samla tilnærming til internasjonalt samarbeid - både politisk og administrativt - ved å:

- 1) Klargjere målsetting og strategisk retning for Vestland fylkeskommune sitt internasjonale samarbeid.
- 2) Prioritere, spisse og forankre innsatsen knytt til internasjonalt samarbeid innfor rammene i utviklingsplanen, økonomiplanen og dei årlege budsjetta.
- 3) Gi oversikt over internasjonale prosjekt, tiltak og avtalar som Vestland fylkeskommune er med i etter regionreforma 1.januar 2020.

Vedtaket i saka omfattar 6 punkt som skal leggest til grunn for gjennomføringa av strategien:

- 1) Fylkestinget vedtek Strategi for internasjonalt samarbeid i Vestland 2020-2024 med slik endring: Avsnitt 2.1.1. under "I kost/nytte vurderinga skal ein legge vekt på om samarbeidsaktivitetane bidreg til å:" - Stoppe klimaendringane og tap av naturmangfaldet .
- 2) Vestland fylkeskommune sitt internasjonale engasjement skal vere integrert i regionale planar, temaplanar og strategiar.
- 3) Fylkesrådmannen får i oppdrag å utarbeide ei politisk sak om bruk av samarbeidsregionar.
- 4) Alle sektorar skal prioritere sine internasjonale aktivitetar i samsvar med strategi for internasjonalt samarbeid.
- 5) Fylkeskommunen får auka kompetanse gjennom samarbeid med aktørar som jobber for berekraftig utvikling også utanfor Europa. Derfor skal fylkeskommunen utrede moglegheita for internasjonalt samarbeid gjennom NOREC, og søke om midlar til prosjekt som er relevante for fylkeskommunen.
- 6) EØS-avtalen er hovudfundamentet i Norge sitt internasjonale samarbeid. EØS-avtalen er derfor avgjerande for gjennomføring av strategien for internasjonalt samarbeid i Vestland 2020-2024.

Generelt (vedtakspunkt 1, 2, 4 og 6)

Sektorane vil ha ulik tilnærming til bruken av internasjonalt samarbeid, og operasjonaliseringa av strategien ligg difor primært til sektornivå. I dette ligg at den einskilde sektor må gjere ei vurdering av korleis strategien best vert implementert i eigne arbeidsoppgåver, arbeidsmåtar og budsjett. Strategien har eit vedlegg med oversikt over alle internasjonale engasjement Vestland overtok frå dei gamle fylka som grunnlag for dette arbeidet. I vurderinga skal ein legge vekt på om internasjonal samarbeid bidreg til å:

- Utvikle kunnskap og kompetanse for ønska regional utvikling nedfelt i utviklingsplanen for Vestland
- Auke nyskaping og kvalitet i fylkeskommunen sine arbeidsområde og tenester
- Utløyse ekstern finansiering av utviklingsaktivitetar i Vestland
- Gje moglegheiter for å påverke viktige rammevilkår for Vestland
- Stoppe klimaendringane og tap av naturmangfaldet

Det vert lagt opp til to formelle syklusar for operasjonalisering og rapportering:

- Årleg skal sektorane gjere ei evaluering og vurdering av si internasjonale aktivitet i samband med årsrapportering og budsjettarbeid. Den årlege vurderinga sjåast i samanheng med sektorane sine tiltaksplanar.
- Kvart 4 år skal det gjerast ei vurdering av behov for rullering av strategi for internasjonal samarbeid i samband med utarbeiding av utviklingsplan. Vedlegg 1 i strategien vert minst oppdatert i samband med det.

Som eit ekstra tiltak første virkeåret vert det mot slutten av 2021 laga ei orienterings/vedtakssaksak til fylkesutvalet om oppfølginga av den internasjonale strategien.

Vedtaks punkt 3

Avdeling for strategisk utvikling (SUD) har hovudansvar for oppfølging av vedtaks punkt 3 om samarbeidsregionar.

Delegering

Internasjonalt samarbeid der fylkeskommunen har ei leiande rolle og/ eller som har økonomisk konsekvens, skal handsamast i samsvar med delegeringsreglementet. For anna samarbeid vurderer fylkesrådmannen om det internasjonale engasjementet er av ein slik karakter at det bør handsamast politisk.

Sektorvis gjennomføring - Kultur, idrett og inkludering

Som vedteke i den internasjonale strategien for Vestland skal den einskilde sektor legge planane for sitt arbeid og sine prioriteringar, med grunnlag i den vedtekne internasjonale strategien for Vestland, utviklingsplanen og andre vedtekne planar for eiga verksemd. Vestland fylkeskommune sin visjon er «eit nyskapande og berekraftig Vestland», og denne skal nås gjennom verdiane kompetent, open og modig . Vi treng eit større utsyn og innsyn frå andre stader og land for å få dette til.

Som den internasjonale strategien slår fast skal det internasjonale perspektivet vere ein del av det generelle (utviklings)arbeidet og er naudsynt for at vi skal kunne oppnå dei måla vi har for fylkeskommunen, kulturlivet og samfunnet elles:

Med internasjonalt samarbeid meiner vi samarbeid på tvers av landegrensar for å skape meirverdi og kompetanse som fremmer vår regionale utvikling- eit samarbeid som bidreg positivt, reflektert og aktivt i eit fleirkulturelt norsk samfunn og i eit internasjonalt verdssamfunn.

Det internasjonale perspektivet gjennomsyrrar størsteparten av det arbeidet som vert gjort i avdeling for Kultur, idrett og inkludering. Dei fleste seksjonar har internasjonale samarbeidspartnarar og nettverk, og ikkje minst har dei verksemdene vi gir driftstilskot til dette. Det er ein naturleg del av deira arbeid, m.a. har det profesjonelle kunstlivet, museum ol tett samarbeid på tvers av landegrensar innan sitt fagfelt, idrettsorganisasjonane jobbar internasjonalt, og det frivillige kulturlivet står også i internasjonale nettverk.

Særleg innanfor det profesjonelle kunst- og kulturlivet er det mange, gjerne innan smalare kunstfelt, som har eit internasjonalt fagleg nettverk som dei samarbeider med jamt. Vestlandet har lange tradisjonar for samarbeid utover landegrensene, og det internasjonale pregar kunst- og kulturlivet også i dag. Det er mange kunstnarar frå Vestland, ikkje minst innan musikk, som har internasjonale karrierar.

Ein kunne liste opp mange enkeltkunstnarar og institusjonar i Vestland som jobbar utstrekkt på tvers av landegrensene, men vi nemner her eit par slik som Bergen Internasjonale Teater(BIT Teatergarasjen), Carte Blanche og Festspillene. Innan kulturarvsfeltet deltek musea og andre aktørar aktivt i nettverk og samarbeid, ikkje minst knytt til våre tre stader som er ein del av Unesco sitt verdsarvsystem.

Slik vi ser det, er det viktig å innrette offentlege verkemiddel betre til å støtte institusjonane og det frie feltet i dei internasjonale samarbeida dei sjølv finn fagleg interessante, relevante og viktige. Dette vil vere ein del av arbeidet med regional kulturplan og den jamlege evalueringa og justeringa av våre tilskotsordningar.

Det er lite midlar som særskild er øyremerka internasjonalt verksemd på kulturbudsjettet, men som sagt er det ein naturleg del av verksemda til institusjonar og organisasjonar som fylkeskommunen gir driftstilskot til. Der er i tillegg eit par mindre budsjettpostar som i hovudsak er knytt til oppfylling av forplikingar til våre samarbeidsregionar.

Det må nemnast at ein koronapandemi i dei to første åra av Vestland har sett sitt preg på det internasjonale arbeidet. Det er relasjonar som bør utviklast og prosjekt som skulle vore gjennomført som har vore sett på vent.

Handlingsplan 2021 og regionale kulturplanar

Handlingsplan for kultur, idrett og inkludering 2021 vart vedteke av Fylkestinget 15.12(sak 162/20), og handlingsplan for 2022 er no til politisk handsaming. Dei bygger på dei to kulturplanane for Sogn og Fjordane og Hordaland som er gjeldande fram til ny plan for Vestland vert vedteken. I tillegg til at det internasjonale perspektivet er til stades i det faglege arbeidet meir generelt er det sett opp nokre tiltak som spesifikt rettar seg mot ei eiga satsing «Internasjonalisering», der målet er «Vestland skal vere ein open og utoverretta kulturregion, der utvikling og utveksling av kompetanse og kulturuttrykk står sentralt.» med fire tiltak:

- Delta i ERASMUS+ prosjekt innan vaksenopplæring på integreringsfeltet.
- Støtte internasjonalt samarbeid og utveksling av kulturaktørar og kunstnarar.
- Informere og rettleie om internasjonale program og støtteordningar.
- Erasmus+. Utlysing av støtte til kultur- og bibliotektilsette

Fylkeskommunen er også forplikta til å jobbe for å nå dei nasjonale kulturmåla slik dei er formulert i *Meld. St. 8 (2018-2019); Kulturens kraft – Kulturpolitikk for framtida*. Det er naudsynt å jobbe internasjonalt for å oppnå desse. Det er m.a. eitt av dei ni overordna måla som heilt eksplisitt er avhengig av internasjonalt samkvem og orientering «Eit fritt og uavhengig kulturliv som har internasjonal gjennomslagskraft og fremjar interkulturell forståing». Det er også starta opp eit arbeid med Internasjonal strategi for den nasjonale kulturpolitikken, der fylkeskommunen har delteke med innspel.

Vi opplever at dei kulturpolitiske måla i dei to gjeldande regionale kulturplanane harmonerer svært godt med dei nasjonale kulturmåla, sjølv om mange av våre regionale mål er utarbeidde og vedteke før *Kulturens kraft*. Begge planane har overordna mål om eit internasjonalt kulturliv: «Hordaland skal vere ein open og utoverretta kulturregion, der utvikling og utveksling av kompetanse og kulturuttrykk står sentralt». Sogn og Fjordane har som eitt av to mål at « Fylket skal ha regionale, nasjonale og internasjonale kulturelle kraftsenter.»

Sektorane skal forankre og synleggjere sitt internasjonale samarbeid som verkemiddel i eigne strategiar, planer, budsjett og rapportering. Sektoren si internasjonale aktivitet skal vurderast minst årleg i samband med årsrapportering og budsjettarbeid. Dette vil såleis vere tematisert i årsmeldingar, rapportering av Handlingsplan for kultur, idrett og inkludering, budsjettarbeid og som ein del av den felles, tverrsektorielle rapporteringssaka til fylkestinget som elles er omtala i denne saka og vedtaket.

Internasjonale program / EU-program for kultur, idrett og inkludering

Fylkeskommunen skal mobilisere kommunar, bedrifter, kultursektoren, skular og frivillig sektor til å ta i bruk EU-program som verkemiddel i sitt eige utviklingsarbeid.

Kulturfeltet er sterkt prega av internasjonalt samarbeid. Dette gjeld heile feltet frå frivillig sektor til det profesjonelle kunst- og kulturarbeidet. EU sine kulturprogram er viktige for mange lokale og regionale kulturinstitusjonar og legg til rette for samarbeid gjennom utveksling av kulturarrangement, mobilitet for tilsette og kulturelle utviklingsprosjekt.

EU sitt program for kultur og kulturnæringar *Kreativt Europa* er no snart klar for å lyse ut sine nye satsingar og prioriteringar for den nye programperioden 2021 - 2027. Det er ulike støtteordningar innanfor Kreativt Europas kulturprogram:

- Samarbeidsprosjekt (neste utlysning trolig i begynnelsen av 2022)
- Støtte til oversettelse av europeisk litteratur (Frist 30.9.2021)
- Plattformer (utlysning 29.9.2021 og 2023)
- Nettverk (utlysning 2021 (frist ute) og 2024)
- Music Moves Europe
- i-Portunus (utlysning med frist 3. oktober 2021)
- Creative innovation Lab (med media - frist 3. oktober 2021)

Dette er eit viktig program for særleg det profesjonelle kunst og kulturlivet. Norsk kulturråd er nasjonalt informasjonskontor for dette programmet, og fylkeskommunen samarbeider med dei for å få ut informasjon og auke kompetansen hos kulturaktørane i fylket. Kulturrådet har ei god rettleiingsteneste på dette og har gjennom koronapandemien utvida sitt digitale tilbud for dette. Elles vil fylkeskommunen forsette med informasjonsarbeidet og rettleiing saman med Kulturrådet. Kreativt Europa har vore eit viktig nettverks- og kompetansehevingsprogram for mange aktørar i Vestland.

Vestland fylkeskommune har vore med som assosiert partner i EU-prosjektet SPARSE 2018-2021 (Supporting and Promoting Arts in Rural Settlements in Europe) i [Creative Europe Programme \(CREA\)](#). Dette prosjektet vert vidareført i SPARSE PLUS 2021-2023, og fylkeskommunen held fram med sitt engasjement som assosiert partner. Prosjektet har som mål å utveksle erfaring med turnering av kultur i rurale område og å utveksle kulturprogram mellom partnerlanda. Fylkeskommunen sitt bidrag knyter seg spesielt til erfaring med drift og organisering av Den kulturelle skulesekken. Partnerar i prosjektet er Italia, Estland, Sverige, Romania, Tsjekia, Polen, Tyskland og Ungarn.

Utveksling for ungdom er eit sentralt innsatsområde for fylkeskommunen. Elevar, lærlingar og tilsette i heile fylket kan delta i program for utveksling og praksisopphald i utlandet. Slik kunnskapsdeling og erfaringsutveksling gir verdi både for den einskilde og for samfunnet. Vestland fylkeskommune har god erfaring med program som Aktiv ungdom, volontørordning og Erasmus /Erasmus+. Vi ser at det er svært viktig å ha «lågterskelprogram», der ikkje minst frivillig sektor ha nytte av utveksling.

Gjennom slike program har fylkeskommunen god erfaring med å vere koplare og tilretteleggar for t.d. tilsette i kommunar, museum og bibliotek høve til nettverk og kompetanseheving gjennom studiebesøk i utlandet.

Internasjonalt samarbeid gjennom m.a. Aktiv ungdom er eit godt og viktig verktøy for å bidra til interkulturell kompetanse og medansvar hos ungdommar. I ein stadig meir globalisert kvardag med store internasjonale kommersielle krefter som serverer oss menger av overflatekjennskap kan utveksling og deltaking i internasjonale program vere eit viktig korrektiv og kjelde til genuin kunnskap og forståing.

I oversikta over sentrale internasjonale samarbeid som er vedlagt saka er kulturfeltet spesifikt nemnd på 4 punkt, der tre av dei er samarbeidsregionar. Avdeling for kultur, idrett og inkludering vil gå igjennom og sjå nærare på i kva organisasjonar og nettverk som fylkeskommunen deltek i kan gjerast meir relevant på og aktivt for kulturfeltet.

Samarbeidsregionar

Fylkeskommunen har hatt samarbeidsregionar gjennom mange år, og verdien av dette samarbeidet har variert frå region til region og variert over tid. Samarbeidsregionane har særleg gitt nyttig internasjonalt perspektiv og samanlikningsgrunnlag for administrativt tilsette og politikarar, og slik vore med på å heve den faglege kompetansen, både innfor tenesteyting og på kulturpolitikk.

På kulturområdet er særleg kontakten med Orknøyene, tidlegare Nedre Normandie (no Normandie) og Edinburgh viktig og aktiv. I botn for dette ligg sterke historiske band. Når det gjeld Skottland, er det òg ei sterk nabokjensle og både Skottland og Irland ligg i vesterled og har ei sterk felles vikinghistorie med oss. Den norske ambassadøren i Dublin har vore aktiv opp mot fylkeskommunen og det er sett i gang samarbeid og utveksling mellom aktørar på grunnlag av dette. Samarbeidet med regionane i Storbritannia og Irland vert ekstra viktige etter at Brexit er trådd i kraft.

Dei norske ambassadane i Dublin, Paris og London, og konsulatet i Edinburgh har gjennom fleire i vore gode og interesserte medspelarar for fylkeskommunen.

Samarbeid over lang tid har gjort at det er opparbeidd eit tillitsforhold mellom regionane, og det har vist seg enklare å få til samarbeidsaktivitetar når både dei administrative og politiske banda utviklar seg over tid. Kultursamarbeidet har vore ein basis for kontakt og samarbeid på andre fagområde.

Avdeling for kultur, idrett og inkludering vil delta i saksutgreiing og forhalde seg til dei føringar som vert lagt etter at den politisk saka om samarbeidsregionar vert vedteke.

Eit meir globalt perspektiv

Det fylkeskommunale internasjonale arbeidet og deltaking i formaliserte nettverk er oftast knytt til Europa. Kulturavdelinga vil særleg også sjå etter gode samarbeidspartnarar og -prosjekt med aktørar også i andre verdsdelar.

Mange av kommunane i fylket har mange innbyggjarar med utanlandsk bakgrunn, både menneske som har flykta frå heimlandet sitt og menneske som kjem til Vestlandet for å arbeide t.d. i

industrien for ein kortare eller lengre periode. Her ligg det også eit potensiale som ikkje er nytta godt nok, og det er store moglegheiter som ligg i dette og dei ressursane desse menneska har.

Vedtakskompetanse

Med heimel i delegeringsreglementet for Vestland vert vedtakskompetansen tolka slik: Saka gjeld alle hovudutval sine ansvarsområde. Hovudutvala har avgjerdsmynde for årleg rapport om gjennomføring av planar innan eige ansvarsområde.

Fylkesutvalet har eit overordna ansvar for tverrsektorielle fag- og politikkområde, her under internasjonalt arbeid. Fylkesutvalet har difor avgjerdsmynde for samordning av gjennomføring av strategi for internasjonalt samarbeid. Fylkesutvalet vil få ei samla sak om vidare oppfølging av strategien i samband med årsrapportering for 2021.

Vurderingar og verknader

Økonomi: Gjennomføringa av Strategi for internasjonalt samarbeid i Vestland 2020-2024 skal ta utgangspunkt i økonomiplanen i Vestland fylkeskommune.

Denne saka inneheld ingen konkrete, nye satsingar som vil gå utover budsjett. Ein vil i nokre tilfelle opne opp for at td. tilskotsmidlar i større grad enn til no kan brukast til prosjekt og aktivitetar i andre land.

Klima: Gjennomføringa av Strategi for internasjonalt samarbeid i Vestland 2020-2024 bidreg til å nå klimamåla i utviklingsplan for Vestland 2020- 2024

Folkehelse: Gjennomføring av Strategi for internasjonalt samarbeid i Vestland 2020-2024 bidreg til å nå måla for folkehelsearbeid i utviklingsplan for Vestland 2020- 2024

Regional planstrategi: Gjennomføring av Strategi for internasjonalt samarbeid i Vestland 2020-2024 bidreg til å nå mål og sette i verk strategiar i utviklingsplan for Vestland 2020- 2024.

Strategi for internasjonalt samarbeid vil innlemmast i arbeidet med ny regional kulturplan.

Konklusjon

Avdelingsdirektør rår til at utvalet vedtek opplegg for evaluering og vurdering av internasjonal aktivitet innan eige ansvarsområde, som oppfølging av strategi for internasjonalt samarbeid i Vestland 2020 - 2024.

Avdelingsdirektør rår til at sektorvis gjennomføring av strategien vert grunnlag for felles sak om oppfølging til fylkesutvalet i samband med årsrapportering for 2021.